

Міністерство освіти і науки України
Державний вищий навчальний заклад
«Донбаський державний педагогічний університет»
Факультет гуманітарної та економічної освіти
Кафедра педагогіки вищої школи

СИЛАБУС
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
МЕТОДОЛОГІЯ І МЕТОДИКА ПЕДАГОГІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ
підготовки здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти
спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки
(шифр і назва спеціальності)
за освітньо-професійною програмою
педагогіка вищої школи
(назва програми)
мова навчання українська

Слов'янськ – 2020 р.

Розробники:

Панасенко Елліна Анатоліївна – доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри педагогіки вищої школи

Рецензенти:

Курінна С.М. – доктор педагогічних наук, професор, завідувачка кафедри дошкільної освіти та соціальної роботи ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет»

Мамічева О.В. – доктор психологічних наук, професор, декан факультету спеціальної освіти ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет»

Силабус розглянуто і схвалено на засіданні кафедри педагогіки вищої школи

Протокол № 1 від «27» серпня 2020 р.

Завідувач кафедри

Топольник Я.В.
(ПІБ)

Затверджено та рекомендовано до впровадження
вченою радою
Державного вищого навчального закладу
«Донбаський державний педагогічний університет»

«28» серпня 2020 р.

протокол № 1

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
МЕТОДОЛОГІЯ І МЕТОДИКА ПЕДАГОГІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Назва

Кількість кредитів	4
Рік підготовки, семестр	1 1
Компонент освітньої програми	обов'язковий
Викладач	Панасенко Е.А. – професор кафедри педагогіки вищої школи, доктор педагогічних наук, професор
Контактна інформація	ellinapanasenko@ukr.net
Консультації	Кожну п'ятницю місяця, 13.00. – 14.00.
Анотація навчальної дисципліни	<p><i>Об'єкт вивчення</i> – процес науково-дослідної діяльності у галузі освіти.</p> <p><i>Предмет вивчення</i> – методологія, методи та методика науково-педагогічних досліджень.</p> <p>Навчальна дисципліна спрямована на розвиток методологічної культури, цілісної системи наукових знань щодо організації і проведення досліджень в галузі освіти (дисциплінарних та міждисциплінарних).</p>
Опис навчальної дисципліни	<p><i>Мета навчальної дисципліни:</i> формування у здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти компетентностей, необхідних для вирішення завдань, пов'язаних з плануванням і проведенням наукових досліджень та втіленням їх результатів; розвиток особистості майбутнього науковця та його здатності до самореалізації в науково-дослідній діяльності.</p> <p><i>Програмні компетентності:</i> <i>Загальні компетентності (ЗК)</i> ЗК 1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. ЗК 2. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні. ЗК 4. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел. ЗК 6. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.</p> <p><i>Фахові компетентності (ФК)</i> ФК 1. Здатність виявляти потенційні зв'язки освітньої теорії, освітньої політики та практики.</p>

	<p>ФК 3. Обізнаність з різними контекстами, у яких може відбуватися навчання.</p> <p>ФК 5. Розуміння цілей і особливостей освітніх систем.</p> <p>ФК 7. Здатність керувати освітніми практико орієнтованими проектами.</p> <p><i>Ключові слова:</i> наукове пізнання, метод, методологія, методологічний підхід, наукове дослідження, концепція дослідження, програма дослідження, магістерська робота, наукова стаття, тези, курсова робота, педагогічний експеримент, гіпотеза, академічна доброчесність.</p> <p><i>Очікувані результати навчання:</i></p> <p>ПРН 2. Уміти організовувати та проводити науково-педагогічне дослідження.</p> <p>ПРН 3. Узагальнювати емпіричні дані та формулювати висновки.</p> <p>ПРН 6. Доступно та аргументовано представляти результати досліджень у письмовій та усній формах, брати участь у наукових дискусіях.</p> <p>ПРН 9. Здійснювати аналітичний пошук наукової інформації та оцінювати її за критеріями доцільності та достовірності.</p> <p><i>Матеріали та ресурси:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ дистанційний курс «Методологія і методика педагогічних досліджень» http://ddpu.edu.ua:9090/moodle/course/view.php?id=1690 ✓ мультимедійна апаратура, екран, проектор; ✓ бібліотечні фонди.
<p>Теми</p>	<p>Програма навчальної дисципліни містить такі теми:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Наука як форма суспільної свідомості. 2. Поняття про наукове дослідження. Сутність, особливості та види науково-педагогічних досліджень. 3. Етичні принципи здійснення науково-педагогічного дослідження. Академічна доброчесність. 4. Методологія науково-педагогічного дослідження. 5. Методологічні підходи у вивченні педагогічних явищ. 6. Планування науково-педагогічного дослідження. 7. Теоретичні методи науково-педагогічного дослідження. 8. Емпіричні методи науково-педагогічних досліджень. 9. Педагогічний експеримент. 10. Застосування методів математичної статистики у науково-педагогічному дослідженні. 11. Обґрунтування науково-педагогічного дослідження та оформлення його результатів. 12. Мова і стиль наукової роботи. 13. Організаційно-правові та технічні чинники академічної

	<p>доброчесності у науковій політиці та дослідницькій роботі.</p> <p>14. Плагіат, як спосіб порушення авторського права та крадіжки інтелектуальної власності.</p> <p>15. Організація і методика роботи над магістерським дослідженням.</p> <p>16. Сучасні вимоги до магістерської роботи.</p> <p>17. Організація і методика роботи з джерелами.</p> <p>18. Організація і методика роботи над курсовим дослідженням.</p> <p>19. Апробація науково-педагогічного дослідження.</p> <p>20. Виступ з науковим повідомленням.</p>
Методичні поради для викладачів «Як навчати?»	<p><i>Методи навчання за джерелом передачі і сприймання інформації:</i> словесні, наочні, практичні.</p> <p><i>Методи навчання за характером логіки пізнання:</i> аналітичний, індуктивний, дедуктивний, традуктивний.</p> <p><i>Методи навчання за рівнем самостійності розумової діяльності:</i> проблемний, частково-пошуковий, дослідницький.</p> <p><i>Методи активні:</i> диспут, дискусія, мозкова атака, аналіз конкретних педагогічних ситуацій, рольові та ділові ігри, навчальні проєкти.</p>
Методичні поради для здобувачів «Як навчатися?»	<p><i>Види роботи здобувачів</i> (реферати, анотації, рецензії; презентації результатів виконаних завдань; доповіді; тези; наукові статті; плани-проспекти магістерських робіт, програми педагогічних експериментів)</p>
Оцінювання	<p><i>Види, методи та форми контролю.</i></p> <p><u>Види:</u> поточний контроль, підсумковий контроль, семестровий контроль (іспит).</p> <p><u>Методи:</u> перевірка самостійної роботи, усне опитування</p> <p><u>Форми:</u> індивідуальна та фронтальна перевірка</p> <p>Оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти з навчальної дисципліни «Методологія і методика педагогічних досліджень» здійснюється під час проведення навчальних занять (лекції, практичні заняття) та самостійної роботи.</p> <p>Оцінювання під час проведення лекційних, практичних занять є складовою поточного контролю, який має на меті перевірку знань студентів з окремих тем та рівня їх підготовленості до виконання конкретної роботи.</p> <p>Об'єктами поточного контролю є:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ відвідування і робота на лекції – 1 бал; ✓ усна відповідь та виконання практичних завдань на занятті – 6 балів. <p><i>Відповідь на практичному занятті оцінюється за наступними критеріями:</i></p> <p>5-6 балів – здобувач у повному обсязі опрацював програмний матеріал, основну і додаткову літературу, має глибокі й міцні знання, упевнено оперує набутими знаннями у вирішенні завдань, робить</p>

аргументовані висновки, може вільно висловлювати власні судження і переконувати інших, здатний презентувати власне розуміння питання.

3-4 бали – здобувач володіє навчальним матеріалом, формулює нескладні висновки, може узагальнювати набуті знання і частково застосовувати їх у вирішенні завдань, аргументація на достатньому рівні.

1-2 бали – здобувач вищої освіти загалом самостійно відтворює програмний матеріал, може дати стисло характеристику питання, але у викладеному матеріалі є істотні прогалини, є певні неточності як у відтворенні матеріалу, так і у висновках, аргументація низька, використання набутих знань у вирішенні завдань на низькому рівні.

Самостійна робота здобувачів вищої освіти оцінюється у 47 б. (денна форма навчання) та 71 б. (заочна форма навчання).

Умовою допуску до складання іспиту є накопичення здобувачем протягом навчального семестру не менше 60 балів. Максимальна кількість балів – 100.

Здобувачі вищої освіти, які за поточним оцінюванням у семестрі мають результат навчання з дисципліни 60 балів і вище, можуть, за бажанням, бути:

- ✓ звільнені від складання іспиту й отримати в результаті оцінювання 60-80 балів, що відповідають кількості балів поточного оцінювання з навчальної дисципліни;
- ✓ звільнені від складання іспиту й отримати в результаті оцінювання 81-100 балів, що відповідають кількості балів поточного оцінювання з навчальної дисципліни, за відсутності пропусків занять з усіх предметів семестру без поважних причин (до 10%), але за обов'язкового надання в деканат виконаних самостійних завдань з відповідної дисципліни;
- ✓ допущені до складання іспиту.

Здобувач вищої освіти може підвищити оцінку, яку він отримав за результатами роботи в семестрі, під час складання іспиту в період сесії. Якщо здобувач вищої освіти на іспиті отримав оцінку нижчу, ніж за результатами роботи в семестрі, у відомість обліку успішності виставляється підсумкова оцінка за результатами роботи в семестрі. Іспит проводиться у письмовій формі.

Розподіл балів із дисципліни
Розподіл балів, що присвоюється здобувачам, із розподілом за темами за результатами поточного контролю

Тема	Лекції		Практичні заняття		Самостійна робота	
	Денна форма	Заочна форма	Денна форма	Заочна форма	Денна форма	Заочна форма
T 1	1	1	-	-	-	-
T 2	1	1	-	-	-	-
T 3	1	1	-	-	-	-
T 4	1	1	-	-	-	-
T 5	1	1	-	-	-	-
T 6	-	-	6	6	-	-
T 7	-	-	6	-	-	3
T 8	-	-	6	6	-	-
T 9	-	-	12	6	-	-
T 10	-	-	6	6	-	-
T 11	-	-	6	-	-	6
T 12	-	-	6	-	-	6
T 13	-	-	-	-	5	6
T 14	-	-	-	-	4	6
T 15	-	-	-	-	10	10
T 16	-	-	-	-	5	6
T 17	-	-	-	-	4	6
T 18	-	-	-	-	5	6
T 19	-	-	-	-	10	10
T 20	-	-	-	-	4	6
Разом	5	5	48	24	47	71

Оцінювання на іспиті відбувається за такими критеріями. Здобувач вищої освіти отримує оцінку:

Відмінно (90-100 б.) – здобувачів вищої освіти демонструє концептуальні та методологічні знання з дисципліни; критично оцінює концепції і теорії; демонструє знання різноманітних підходів до вирішення проблеми організації інформаційного пошуку, самостійного відбору і якісної обробки наукової інформації та емпіричних даних; вміє писати тези, наукові статті; демонструє вміння започатковувати, планувати, реалізовувати та коригувати послідовний процес ґрунтовного наукового дослідження з дотриманням належної академічної доброчесності, здійснювати критичний аналіз, оцінку і синтез нових та комплексних ідей. За час

навчання виявив вміння вільно спілкуватися з питань, що стосуються сфери наукових знань, самостійно вирішувати поставлені завдання, активно включатись в дискусії, відстоювати власну позицію в питаннях та рішеннях, що розглядаються, високий ступінь самостійності, академічної та професійної доброчесності.

Добре (75-89 б.) – здобувачів вищої освіти припускається певних логічних помилок в аргументації власної позиції щодо розуміння концептуальних та методологічних знань з дисципліни; оцінює концепції і теорії; демонструє знання різноманітних підходів до вирішення проблеми організації інформаційного пошуку, самостійного відбору і якісної обробки наукової інформації та емпіричних даних; вміє писати тези, наукові статті; вміє започатковувати, планувати, реалізовувати та коригувати послідовний процес ґрунтового наукового дослідження з дотриманням належної академічної доброчесності, здійснювати аналіз, оцінку і синтез нових та комплексних ідей. За час навчання виявив вміння спілкуватися з питань, що стосуються сфери наукових знань, надавати вичерпні пояснення, переважно самостійно вирішувати поставлені завдання, включатись в дискусії, висловлювати власну позицію в питаннях та рішеннях, що розглядаються, самостійно виправляти допущені помилки, кількість яких є незначною, діяти з академічною та професійною доброчесністю.

Задовільно (60-74 б.) – здобувачів вищої освіти припускається істотних логічних помилок в аргументації власної позиції щодо розуміння концептуальних та методологічних знань з дисципліни; є упушення і неточності під час оцінювання концепцій і теорій; демонструє низький рівень сформованості вміння писати тези, наукові статті; має ускладнення у започаткуванні, плануванні, реалізації та коригуванні послідовного процесу ґрунтового наукового дослідження. За час навчання досить формально ставився до вирішення поставлених завдань, участі у дискусіях, презентації власної позиції в питаннях та рішеннях, що розглядаються; може вирішувати подібні завдання тим, що розглядалися з викладачем, але допускає значну кількість неточностей і грубих помилок, які може усувати з допомогою викладача, діє з академічною та професійною доброчесністю.

Незадовільно (26-59 б.) – не здатний продемонструвати розуміння основних понять навчальної дисципліни; демонструє низький рівень сформованості вміння писати тези, наукові статті; не демонструє будь-яких знань або розуміння основних питань дисципліни; демонструє фундаментальне нерозуміння предмета та відсутність активності у проведенні наукового дослідження.

Політика щодо дедлайнів та перескладань, академічної доброчесності, відвідування: перездача та повторне вивчення

дисципліни здійснюється відповідно до Положення про організацію освітнього процесу в ДДПУ (<http://www.slavdpu.dn.ua/images/stories/news/normativ/025.pdf>)

Усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлені терміни. Якщо здобувач вищої освіти був відсутній на заняттях з будь-якої причини, він відпрацьовує навчальні питання та завдання в часи самостійної підготовки та у встановлені викладачем терміни обов'язково звітує про опанування навчального матеріалу.

Дотримання академічної доброчесності.

Під час навчання учасники освітнього процесу зобов'язані дотримуватися академічної доброчесності: етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень.

Дотримання академічної доброчесності науково-педагогічними працівниками передбачає:

- ✓ посилення на джерела інформації у разі використання ідей, тверджень, відомостей;
- ✓ дотримання норм законодавства про авторське право;
- ✓ надання достовірної інформації про результати досліджень та власну педагогічну (науково-педагогічну, творчу) діяльність;
- ✓ контроль за дотриманням академічної доброчесності здобувачами освіти.

Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає:

- ✓ самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливим освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їх індивідуальних потреб і можливостей);
- ✓ посилення на джерела інформації у разі використання ідей, тверджень, відомостей;
- ✓ дотримання норм законодавства про авторське право;
- ✓ надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності.

За порушення академічної доброчесності учасники освітнього процесу закладу вищої освіти можуть бути притягнені до такої академічної відповідальності.

Нормативно-правове забезпечення: Положення про академічну доброчесність педагогічних, науково-педагогічних працівників та здобувачів у "ДДПУ" <http://www.slavdpu.dn.ua/images/stories/news/normativ/012.pdf>

Переваги вивчення

Переваги вивчення навчальної дисципліни:
Вивчення дисципліни дає можливість:

<p>навчальної дисципліни «Бонус вивчення»</p>	<ul style="list-style-type: none"> ✓ опанувати концептуальними, методологічними, методичними знаннями науково-педагогічного дослідження; ✓ формувати здатності логічно будувати структуру науково-педагогічного дослідження, застосовувати відповідні методи його реалізації, ✓ здійснювати кількісно-якісне інтерпретування здобутих результатів; ✓ формувати вміння прогнозувати наукову діяльність, моделювати освітні явища і процеси, аналізувати тенденції їх розвитку; ✓ формувати творче, критичне, професійно-педагогічне мислення і ✓ діяльність за рахунок виконаних індивідуальних теоретичних і практичних завдань (проєктів), які дозволяють моделювати дії щодо обґрунтування наукових пропозицій щодо логіки, структури педагогічного дослідження, методичного інструментарію; ✓ формувати вміння аналізувати міждисциплінарні явища й процеси, ✓ об'єктивно оцінювати сучасні наукові судження, генерувати оригінальні теоретичні конструкції, гіпотези; формувати вміння обробляти та аналізувати інформацію з різних джерел, використовувати інформаційні та комунікаційні технології у дослідницькій діяльності; ✓ сприяти визначенню шляхів безперервного професійного саморозвитку та самовдосконалення.
--	---

Панасенко Е.А.
 докт. пед. наук, професор

